

Oponentský posudek na doktorskou práci Mgr. Prokopa Tomka Okres na východě 1960 – 1989. Občané a nejnižší organizační články Státní bezpečnosti na příkladu okresu Havlíčkův Brod, Praha 2006, 176 rkp.

Charakter habilitační práce:

Jde o téma závažné, o němž mezi historiky existuje silné povědomí, nikoliv však vždy jsou o něm prezentovány zcela exaktní a nezaujaté informace. Práce se zaměřuje na rozbor vztahu státní bezpečnosti a občanů (postižených i spolupracujících) na okrese Havlíčkův Brod zvláště po roce 1968. V tomto časovém období se práce zaměřuje především na vysvětlení mocenské a organizační pozice StB a jejího vztahu ke KSČ, na strukturu a metody řízení místní StB, na její fungování v krizovém roce 1968 a nakonec na způsob její likvidace v rámci daného okresu po listopadu 1989.

Celkové hodnocení předložené práce:

Doktorskou práci mgr. Prokopa Tomka vřele doporučuji k obhajobě z následujících důvodů:

- v této práci bylo v maximální míře využito relevantních archivních pramenů a nakládání s nimi při samotné textaci je velice uvážlivé a účelné;
- doktorand stanovil základní chronologii a trendy vývoje StB v Československu a aplikoval je velice zajímavým způsobem na situaci v okrese Havlíčkův Brod, analýza činnosti StB ve všech jejích rovinách na tomto přehledném prostoru tvoří jádro práce;
- doktorand považuje rok 1968 za zlomový ve vývoji StB, tato teze je také následně materiálově podpořena;
- pro všechny své vývody hledá doktorand dobově věrohodná vysvětlení a nezamlčuje ani nepříjemné skutečnosti ve vztahu k jednajícím aktérům, které vyplynuly především z analýzy doposud nevyužitého archivního materiálu úřední provenience;
- získané poznatky dovede zevšeobecnit a zařadit je do kontextu československých dějin a také do kontextu mezinárodních vztahů a dobového právního rámce;
- jde po mém soudu o velmi fundovaný výklad tohoto tak často diskutovaného tématu bez jakékoliv předpojatosti, odborný zájem je zde zcela prvořadý;
- závěry práce jsou naprosto průkazné a velmi často – a opět hlavně díky neotřelé pramenné základně - zcela originální;
- stylistická a jazyková úroveň práce je výborná a osobitá.

Závěrečné hodnocení:

Předloženou práci mgr. Prokopa Tomka jednoznačně doporučuji k obhajobě. Tomkova práce je poctivým dílem, které významně prohlubuje naše poznatky o metodách práce československé státní bezpečnosti a chování řadových občanů především v období tzv. normalizace v modelovém regionu.

V Praze 5. září 2006

Doc. PhDr. Milan Hlavačka, CSc.